

Előfizetési árak:

Félszáz évre . . . 6 frt — kr.
 Élévve . . . . . 3 > — >
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
 Egy óra . . . . . — > 50 >
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 (Nádosy-féle ház)
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó fölszó-
 lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői Iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. zs

hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény inté-
 zendő.

Kéziratok vissza nem adatna

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl

Egyes számok kaphatók:

Weldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Köszl János (fő-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben.

Önképző egyesületet a munkásoknak.

Ujabb idő óta, mint a gomba, nőnek ki a földből az iparos-szakosztályok. Pécssett is, másutt is, a fővárosban is vasárnaponként újabb és újabb szakosztályt létesítenek az iparosok. Nekünk föl is tünt, s egy ilyen szakosztály létesítésekor kifejezést is adtunk ama gyanunknak, hogy e szakosztályok rendszeres szaporodásának valami szocialisztikus szaga van; nem annyira az önképzés lesz annak az igazi célja, mint inkább az önbutítás, az államrendellenes tanok félérett észszel való fölhabszólása s a félművelt lelkek fanatizálása.

A rendőrfőkapitány előtt se maradt észrevétlenül ez a sporadikus mozgalom, s ő is gyűjtötte észleleteit, aztán memorandumba foglalta azokat, melyet a belügyminiszterhez terjesztett föl.

De mert itthon is segíteni akar a dolgon, nehogy a jó ügy, a munkások valódi önképzése, mely célta a szakegyletek állítólag elérni akarnak, rossz kezek közé kerüljön; nehogy a nemes cél helyett rossz irányba terelődjenek a lelkek: átirta a pécsi ipartestületnek, s az átirathoz a sajátjából száz forintot mellékelte, hogy milyen célra, azt mondja el Vaszarjnak az átirata maga, mely így szól:

A pécsi ipartestület igen tisztelt előljáróságának Helyben.

Semmi kétségem a fölött, hogy az igen tisztelt előljáróság tudomással bír arról a nagymérvű mozgalomról, mely az iparos segédek részéről Pécssett az önképzés előmozdítása érdekében megindított.

Állásomnál fogva nem szándékom a kérdés előtt elzárkózni, sőt szent kötelességemnek tartom ezt az előttem igazán nemes törekvést méltányolni, a megindított mozgalomra véleményt nyilvánítani s azt első sorban is az igen tisztelt előljárósággal, mint legilletékesebb fórummal közölni.

Mindenek előtt kétségbe merem vonni, hogy az az irány, melyben a mozgalom megindult, a kitűzött cél megvalósítására vezethetne, mert az iparos munkások szakegyesület alakításának czége alatt tömörülnek s e czég alatt óhajtanak az önképzést előmozdítani. Szerény véleményemet az ebben az irányban keletkező egyesületekre nevezve illetékes helyen már nyilvánítottam, azért e helyütt csakis annyit látok szükségesnek fölemlíteni, hogy ez a szakosztályonként való tömörülés komoly célul nem tűzte ki magának sem a szak-, sem pedig az önképzést, mert egy egyesületnek oly irányban való létesítése, hogy csakugyan a szak- és önképzés előmozdítására befolyásos lehessen, nagy anyagi áldozatokat igényel s épp azért az még abban az esetben sem volna elérhető, ha a cél megvalósítására az összes iparos segédek tömörülnének; — hogyan képzelhető tehát komolyan az ő törekvésük, midőn erejüket szétforgácsolva igyekeznek mindezt szakcsoportonként létesíteni?

Őszintén bevallom, hogy ezt a mozgalmat csakis téves irányban fölizgatott kedélyállapot szüleményének tekinthetem, mely soha meg nem valósítható ábránd marad.

Másrészt nem akarom elvitatni, hogy lehetnek komoly gondolkozású és a munkásnéposztály önképzé-

sét megvalósítani akaró egyének is, kiknek szemük előtt csakugyan a nemes cél és nem az elégedetlenséget szító izgatók meg nem valósítható ígéretei az utmutatók.

Ez utóbbiak mozgalma indított engem arra az elhatározásra, hogy komoly és helyes irányban működő törekvésüknek megvalósítására a kezdeményezést megkíséreljem. Igen jól tudom, hogy egy önképző egyesület létesítése igen, de igen nagy nehézségekkel találkozhat, de erős reményem van, hogy ezek a nehézségek önmaguktól megszűnnek, ha a szakmunkálatok megindított mozgalma komoly s velünk karöltve a cél megvalósítására józanul közreműködnek és ezzel nagyiparosaink, valamint más jóakaróink támogatását is kiérdemelik.

Ezek előre bocsátása után egy, az ipartestület kebelében létesítendő önképző egyesület létesítésére annak a kérelemnek kapcsán van szerencsém kétszáz koronát az igen tisztelt előljárósághoz átküldeni, hogy az egyesület megalakítására a kezdeményezést megindítani sziveskedjék.

Végül tisztelettel kijelentem, hogy a jövőben is kedves kötelességemnek tartom a létesítendő egyesület érdekeit minden irányban csekély személyemtől kitelhetőleg előmozdítani, melyre előre is Isten áldását kérve, maradtam az igen tisztelt előljáróságnak

Pécssett, 1893. november 6 án,

őszinte tisztelője

Vaszary Gyula s. k.
 rendőrfőkapitány.

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.

Hogy veszünk és nyerünk csatákat.

Ha kérdezzük, miben van a nyert csaták záloga, úgy arra a véleményre jutunk, hogy ezt a tábornokok fejében kell keresnünk. Az a tábornok, aki képes a legjobb haditervet készíteni, s képes ezt megfelelőleg keresztül is vinni, annak a tábornoknak győznie kell, de a legjobb haditerv sem segíthet győzelemre, ha a tábornok intencziói nem vitetnek pontosan keresztül. Hogy sikerre vezessen, kell, hogy a seregben a legnagyobb fegyelem uralkodjék, még pedig nemcsak az alsó rétegekben, de különösen a tábornokok között. Az a hadsereg, melynek a legjobb tábornoka van és a melynek soraiban a legszigorubb fegyelem van, győzni fog még akkor is, ha fölszerelése sokkal kisebb, mint az ellenségé. — Mit képes egy jó tábornok és szigorú fegyelem keresztül vinni a háboruban, azt láttuk az 1848—49. években, első sorban is az erdélyi téli hadjáratban. Az 1848. év vége felé kiszo-

ritották a honvédeket Erdélyből az osztrák csapatok. Utóbbiak az úgynevezett Szilágyságba vonultak vissza, a hol egy újabb, honvédekből és nemzetőrökből álló hadtest volt szervezendő. A honvédek igen rosszul voltak fölszerelve, legtöbbjének jó fegyvere sem volt és szabályszerű begyakorlásról szó sem lehetett a szervezés nagy sietségében. Akkor érkezett a hír, hogy a kormány Bem lengyel tábornoknak adta át az Erdélyben működendő hadak parancsnokságát. Ez a hír általános elégedetlenséget keltett: — „Ki az a lengyel? — kérdezték egymást — talán épen áruló!“ Hangok emelkedtek, melyek a lengyel hadtestparancsnok fölmentését követelték. A nemzetőrök fáklyásmenettel tüntettek Zsurmay honvéd-ezredes mellett, és folyton hangoztatták: „Le Bemmel!“ Bem csöndesen viselte magát a nemzetőrök első összeütközéseig, mely egy kémszemlére kiküldött ellenséges csapattal történt. A harc kifejtett; Bem jelen volt és látta, hogy kezd ingadozni a nemzetőrök egy csapatja. Egy kapitány épen hátrált, midőn Bem csöndesen elébe lovagolt:

— Hová kapitány úr? — kérde Bem nyugodtan.

— Minden elveszett, meneküljön, a ki tud!

— Hangzott a felelet.

— Az nem igaz, ön mindjárt meg fog arról győződni, hogy még itt van parancsszó és parancsnok.

Bem a kapitányt elfogatta, és aztán két ágyuval csöndesen előre nyomult és szétkergette az ellenséget. Aztán a helyszínén rögtön hadbírótságot állítottatott föl, mely a kapitányt szökés és fegyelemegsértés miatt halálra ítélte. Az ítélet végre is hajtattott s a kapitányt a csapatok szemeláttára fölakasztották.

A féktelen nemzetőrök mereven álltak az ijedségtől, míg Bem lépésben hazalovagolt. Ettől a perctől kezdve helyre lett állítva ebben a hadtestben a fegyelem.

A tábornokokkal, ezredesekkel, osztályparancsnokokkal szemben hallatlanul igazságtalan volt Bem. A legkisebb jele az engedetlenségnek elég volt, hogy az illetőre ráivaljon: „Lelövetem!“ És tudták hogy hasonló esetekben meg szokta szavát tartani.

Nagy-Sinken azt mondta Bem gróf Bethlen Gergely ezredesnek:

— Menjen ön a Kossuth-huszárjaival és

A polgári házasság királyi jóváhagyással. Nagy örömjongás van most a kormánypártban. A király jóváhagyta és megengedte a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslatnak a képviselőház elé való terjesztését. A jóváhagyást sok huzavona előzte meg, s a király csak akkor egyezett bele végleg, hogy a törvényjavaslat tárgyalás alá kerüljön, mikor minden aggódását teljesen eloszlatta a minisztertanácsban a szakminiszter. Többször és többször küldte vissza a javaslatot átdolgozás vagy módosítás végett, majd meg újabb információkat kért minisztereitől; szóval az alkotmányos király ily nagy fontosságú kérdésben nem akart könnyen dönteni, mielőtt a kérdést minden ízében kellően át nem tanulmányozta, viszont a valódi szabadelvű áramlatnak se akarta útját állani a jóváhagyás megtagadásával. Hogy a javaslat mennyiben sikerült, arról természetesen még nem igen beszélhetünk, tehát arról sem, vajjon nem korai-e még az örömjongás a kormánypártban, mely még fáklásmenetet is akart rendezni Wekerlének, akit pedig pár nap előtt a legnagyobb aggódással eresztettek útnak Bécs felé. Azon politikai körökben, melyek a jelen kormányt iránt kevés bizalommal viseltetnek, az a hit van elterjedve, hogy mielőtt a törvényjavaslatok a királyi szankció elé kerülnek, még a választó nemzetnek alkalma nyílik a megnyilatkozásra.

Hirek.

— **(Ki lesz a jövő magyar királyné?)** A prezuntív trónörökösnek, Ferencz Ferdinánd főhercegnek a kir. udvar két menyasszonyt jelölt ki. Az egyik Stefánia özvegy trónörökösne, a másik pedig Dorottya hercegnő, József főherceg leánya. A leendő trónörökös választásától függ, ki lesz a mi jövőbeli királyné? A jelek arra mutatnak, hogy Stefánia főhercegnő, kit a király is szívesen látna a magyar királyi trónon.

— **(Kitüntetés.)** A király Schlippenbach István gróf, ezredesnek, a 3. honvédelvasdandár parancsnokának a csapatszolgálatban általában s különösen a csapatkiképzés körül teljesített kiváló szolgálatainak elismerésül a 3. osztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

— **(A Jókai diszkiadása Pécsen.)** A Jókai-jubileum bizottsága által hirdetett diszkiadásnak máris akadt Pécsen megrendelője. Első volt a pécsi főreáliskola, mely a Jókai összes eddig megjelent műveinek jubiláris nemzeti kiadásából egy 200 frtos példányt rendelt meg. Időnként rendszeren fogjuk közölni azok neveit, kik e nemes vállalat kiadványát Pécsen megrendelik.

— **(A pécsi kerékpárosok új gyakorlóléhelye.)** Jövő szerdán avatja föl a pécsi kerékpárosok egyesülete téli helyiségévé a Scholz féle sörcsarnok nagy termét. Ezentúl ugyanis

ez lesz az egyesület téli gyakorló helyisége, ahol a gyakorlatok már hétfőn este kezdődnek meg. Szerdán este 8 órakor társas vacsora lesz az új helyiségben; vacsora után az egyesület dalosköre énekel, több ügyes biciklista pedig bravurmutatványokat produkál. A rendezőség e családi jellegű estélyen szívesen lát vendégeket is.

— **(Személyvonat Pécs és Dombóvár közt.)** A F. Z. úgy értesül, hogy jövő tavasztól kezdve még egy személyvonat fog közlekedni Pécs és Dombóvár-Kaposvár között. Ez a budapesti vonatnak alkalmatlan időben indulását lesz hivatva helyesbíteni. Innét délben és éjjel indul személyvonat, közben nincs közlekedésünk Dombóvár és Kaposvár felé. Viszont az éjjeli vonat is ide nagyon korán érkezik. Az új vonat, mely személyszállításra berendezett tehervonat lesz, innét délután 4 órakor fog elindulni, s Dombóvárról ide reggel 8 órakor érkezik.

— **(Haksch Lajos újabb könyve.)** A pró emlékek czim alatt a karácsonyi könyvpiacra készül el Haksch Lajos újabb elbeszéléseit és humoreszkjeit magában foglaló kötet. A könyv mintegy húsz kisebb novellát és humoreszket tartalmaz. Haksch egy év óta nem irt a nyilvánosság számára tárczákat, csupán a „Fővárosi Lapok,” ez a par excellence szépirodalmi újság közölte szívesen néhány novelláját, melyek ott Pécsi Lajos álnévvel jelentek meg. A könyv csinos kötésben jelenik meg (miután eddig is a kötött példányokat kereste az olvasó közönség) s előfizetési ára 2 frt, mely egyenesen a szerző címére küldendő.

— **(A pécsi posta-távirdaigazgatóság köréből.)** A kereskedelemügyi miniszter Hoser Armin, a helybeli posta-távirdaigazgatóság számtanácsosát hasonló minőségben Sopronba helyezte át. Helyébe pedig a miniszter Szmodics Kálmán Soproni postatávirdaigazgatósági számtanácsost helyezte Pécsre.

— **(A város jövő évi költségvetése)** elkészült s azt legközelebb tárgyalja a pénzügyi bizottság és a tanács. Azután törvény szerint közszemlére teszik ki s valószínűleg december hó 4-edikére hívnak össze közgyűlést, mely a költségvetést tárgyalja.

— **(Az ügyvédi kamarából.)** A pécsi ügyvédi kamara Gál Jenő dr. ügyvédet Dunaföldvár székhellyel az ügyvédek lajstromába fölvette.

— **(A tél előfutárja.)** A rózsatöveken még rajt van a zöld levélkorona, a csipkés levelek alól még ott kandikálnak ki a duzzadt, életerős bimbók, pedig már benne vagyunk a novemberben is. Az idén a természet szeszélye megbolondította az időjárással együtt az egész növényvilágot. Majd egy hónappal később meg minden, s ma is, mikor ime már az első hó is leesett, az ősztónak még teljes díszében pompáznak a kertek. A most beköszöntő tél, úgy

— Mihelyt Gyulay este tíz órakor főhadiszállására vonult, hivatott engem. A táborokar főnöke az azóta nevezetességre vergődött, hadügyminiszterséget is viselt gróf Khun volt. Midőn beléptem a szobába, Gyulay — Khun jelenlétében — következőket mondta nekem:

— Ön bizonyára ismeri a három hadtestparancsnokot, (nevezük mi őket csak A. B. C.-nek) keresse föl őket főhadiszállásaikon s adja át nekik részéről a parancsot, hogy reggelre mind a hárman nyomuljanak előre s szállják meg az ellenségtől elhagyott csatateret. Khun fejével intett és átadta nekem az igazoló okmányomat.

Szélben, sötét éjszakában nyargaltam.

Megfoghatatlannak tetszett előttem, hogy lehet egyetlen egy tisztet ilyen fontos küldetéssel megbízni. Mi történnék például — gondolám magamban — ha lovammal valamelyik árokba buknám s ott eszmélet nélkül fekvé maradnék. A parancsnokság hiába várna rám s ezáltal az előrenyomulás több órával hátra maradna. Miért nem küldenek ilyen megbízásban több tisztet is?

Csakhamar elértem a hadtestparancsnok főhadiszállását. A főnök és a törzstisztek éppen

látszik, visszaállítja megint a régi rendet, s ha eddig meleg őszi napoknak örültünk is, ezentúl már a rendes téli locs-pocsban lesz részünk, belezökkenvén utána a jeget teremtő fagyos, szánutató készítő havas télbe.

— **(Vadászönkéntesek Pécsen.)** Pár év óta a székesfehérvári vadászszázalaj egyévi önkéntesei Pécsen nyerik tiszti kiképzésüket. Az idei vadászönkéntesek, számra tizenketten, a napokban jöttek Pécsre. A Pécsen szolgáló önkéntesek száma ezzel 35-re emelkedett.

— **(Nem kapunk kötelező állatbiztosítást.)** Így szól egy hír, mely a „Biztosítási Értesítő” révén szivárog át. A földművelési miniszter, mint a nevezett lap írja, arról győződött meg, hogy az állami kötelező állatbiztosítás sikeres keresztülviteléhez sem elegendő állatorvosi kar, sem a közigazgatás kellő szervezete nem áll rendelkezésre. Minthogy ez akadály elhárítása egy évtized előtt nem remélhető, az egész reform elmarad.

— **(Pécs adója októberben.)** A pécsi kir. adóhivatal által összeállított kimutatás szerint Pécs városában, október hóban, egyenes adó czimén befolyt 19.613 frt 21 kr. (123 frt 97 krral kevesebb, mint tavaly októberben); hadmentességi díj czimén befolyt 149 frt, ugyanennyivel több, mint tavaly, mert akkor egy fillért se fizettek be ily czimén. Az év elejétől október végeig összesen 277.769 frt 70 kr. adót fizetett Pécs közönsége, 4840 frt 16 krral többet, mint tavaly ugyanez idő alatt.

— **(Rabstatisztika.)** A kir. ügyészség fogházában október végén 122 egyénből állott a rablétszám; köztük volt 89 jogerejüleg elítélt, volt továbbá nem szerint 107 férfi és 15 nő. A rabkoszt 483 frt 59 krba került.

— **(Egészség és népesedés.)** A város közegészségi állapota október hóban — mint a városi főorvos a havi jelentésében írja — úgy általában, mint az előző havihoz viszonyítva elég kedvezőnek volt mondható. A betegedések és a halálozások száma örövendetesen csökkent. Komolyan csak a difteritisz grasszált, mely úgyszólván meghonosodott már e város falai között. Ellene minden lehetőt megtesznek. A kórházakban teljesen egyenlő volt a betegek száma az előző havi betegszámmal. Összesen volt 437; ebből a városi közkórházban ápoltak 345-öt, az irgalmasoknál 70-et, a bányatelepen 22-öt.

— Élve született Pécs város területén 102 gyermek, meghalt 68 egyén, ez utóbbiak közt 16 idegen, tehát ezek leszámításával a születési szaporodás 50. A születettek közt volt 47 fiú, 55 leány, 91 törvényes, 11 törvénytelen; 89 róm. katolikus, 3 református, 2 ágostai, 8 izraelita; iker két izben született, házasságra 45 pár lépett. A meghaltak közt volt 35 finemű, 33 nőnemű, 62 róm. katolikus, 2 református, 1 gör. kel., 3 izraelita. A legmagasabb kort egy 84 éves polgár érte el; halva született 4 fiú, 4 leány, köztük 6 törvényes. — Védhímlőoltás alkalmával 351 gyermek lett újra ojtva; fertőző betegségek után 20 lakásban végeztek dezinfek-

üldözze az ellenséges lovasságot, a melyik (itt és ott) visszavonulóban van. Bethlen odasietett huszáraival és látta, a mint két ellenséges lovasosztály fölfelé vonul.

Egy tiszt hangosan jegyezte meg:

— Hiszen ezek jönnek!

— Hallgasson ön — szólta Bethlen hangosan — a tábornok azt mondta, üldözsem az ellenséget, tehát előre.

És valóban el is kergették a közelgő ellenséget.

A főntebbiekben ime láttuk, mit képes egy tábornok háboruban fegyelem által keresztül vinni, most az ellenkezőjét akarom bemutatni, azt, hogy lehet a legjobb haditervet a kivitel által meghiusítani.

*

1859-ben az osztrák-francia háboruban gróf Z. parancsörisztje volt az akkori hadtestparancsnoknak, gr. Gyulaynak. A magentai csata napja volt. Úgy a mi, mint az ellenséges csapatok oda hagyták már a csatateret s visszavonultak azokba az állásokba, melyekben a csata reggelén voltak. Most pedig engedjük át a szót gróf Z.-nek.

vacsoránál ültek és hangosan vitatkoztak az elmúlt nap eseményeiről. Mikor én a szobába léptem, egyszerre csöndesség lőn; a parancsnok fölemelkedett és a mellékszobába vezetett engem. Miután jelentésemet végighallgatta, durva hangon a következőket mondta nekem: „Én nem tehetek ennek a parancsnak eleget, mert csapataim nagyon ki vannak fáradva arra, hogy holnap újra elkezdhessék a harcot, azért nem is foglalhatom el a csatateret, mert ebben az esetben az ellenség okvetetlen megtámadna engem... de a jelenlegi helyzetemben sem maradhatok, azért meg kell kezdenem a visszavonulást.”

Kértem a hadtestparancsnokot, adná nekem a főntebb elmondottakat írásban:

— Miért? — hangzott a válasz — talán csak hitelt fognak önnek adni?

De én mindjobban erőszakoltam az írásbeli választ, a mit végre meg is kaptam.

Egészen más dolgok vártak rám B. (egy németországi herceg) hadtestparancsnok főhadiszállásán. A főhadiszálláson csupán egyetlen egy törzstisztet találtam, a herceg hadsegédét. A herceg maga egy templomba szállásolta magát.

ciót. 7 régi házat egészségtelen, nedves állapota miatt az orvosrendőri vizsgálat kifogásolt s a rendőrkapitányság kiűrtetett.

— **(A takarmánykiviteli tilalom megszüntetése.)** A földművelési és a pénzügyminiszter együttes rendelete folytán a takarmány-kiviteli tilalom meg lett szüntetve. Figyelmeztetjük gazdáinkat, hogy a meglévő takarmány-fölöslegüket ne pocsékolják el olcsó áron, mert rövid idő múlva igen jó árakat kaphatnak a külföldre szállító takarmánykereskedőktől.

— **(Tánczestély Szt. Lőrinczen.)** Baranya Szent Lőrinc és vidéke fiatalsága a szt.-lőrinczi nagyvendéglő termében november 18-án zártkörű tánczestélyt rendez az ottani önkéntes tűzoltó-egyesület javára. A vonaton érkező vendégek részére a vasuti állomáshoz kocsiokról, s általában a vendégek elszállásolásáról a rendezőség gondoskodik.

— **(A Pintér-féle gőzfürdő)** már újra tető alatt van, s most a belső munkálatok folynak a nagyrészen elpusztult fürdőben. A fürdőt csak december 10-edikén nyithatják meg újra, tudniillik a gőzfürdő-osztályt, a kádfürdőt azonban már jóval előbb is átadhatják a közhasználatnak.

— **(Vásárosok tolonczolgatása.)** Nagy riadalmat okozott Szent Királyon a múlt heti országos vásáron a szentlőrinczi járás szolgabirójának az az intézkedése, hogy három Pécsváradról jött vásárost a velük volt személyzettel együtt letartóztatott s külön kocsira pakkolva őket erős fedezet alatt visszatonczoltatta Pécsváradra. A dolog több okból érdekes arra, hogy foglalkozzunk vele. A vásárosok, névszerint Simon József pécsvárad csizmadia, Steindl Vinczéné, pécsvárad sztergályos neje, ennek inasa, Wittenbarth József pécsvárad mézszáros segéd Pécsváradról e hó másodikán éjjel Pécsen át akartak a szt.-királyi vásárra menni. A pécsvárad főszolgabirói hivatal egészségi bizonyítványt adott nekik s egyben táviratilag értesítette a szentlőrinczi főbírói hivatalt, hogy ilyen nevű egyének Pécsváradról a szt.-királyi vásáron megjelennek. De aztán egyéb igazolót nem is adott velük. A vásárosokat a pécsi rendőrség a határon természetesen igazolásra szólította föl s az utasításhoz hiven elkérte tőlük az egészségi bizonyítványt, amire a pécsi rendőrségnek a saját fedezete miatt szüksége van, nehogy az egészségi bizonyítvánnyal a kézben elbocsátott utas esetleg épp a városban megbetegedjék s a rendőrség ki se tudja mutatni, hogy mi jogon bocsátotta tovább. Az egészségi bizonyítvány tehát a rendőrbiztos kezében maradt, s Wittenbarth mézszáros kellő dezinficiálás után minden kifogás nélkül tovább is mehetett; de a két másik iparos kocsiján mindenféle avét ruhák, rongyok stb. is voltak, amiket a kibocsátott rendelet szerint behozni nem szabad. A rendőrbiztos tehát nem is eresztette át őket a városon. Ezek látszólag visszafordultak, hanem csak azért, hogy a jó ég tudja milyen kerülő utakon mégis átszökjenek a városon. Tényleg mind a

három pécsvárad kocsit megérkezett Szent-Királyra, ahol a szentlőrinczi szolgabíró már várta őket csendőrkkel. Az egészségi bizonyítványt kérte tőlük. Ők azt felelték, hogy a pécsi rendőrségnél van. Erre aztán se szó több se egyéb: kocsira velük s tolonczoltatta őket vissza Pécsváradra. Hiba történt három helyen. Hiba volt, hogy a pécsvárad főbírója nem tudta, hogy a pécsi rendőrség elveszi az egészségi bizonyítványt (már ez akár a főbíró hibája, akár más hatóságé) s hogy ennél fogva az egészségi bizonyítvány mellé más igazolványt nem adott az utasoknak pl. Szent-Királyra szóló menetlevél-félét, melylyel az utasok a szentlőrinczi szolgabíró előtt igazolhatták volna magukat. Hiba az, hogy ilyen nem éppen jelentéktelen alkalomnál vagy orvos nincs a Pécsvárad felőli ut bejáratánál, aki az utasokat egészségi állapotuk felől megvizsgálná; mert az az utas egészségi bizonyítvánnyal elindulva útközben meg is betegedhetik, s a rendőrbiztos nem orvos, hogy a hivatalos orvosi bizonyítványt természetben is fölülvizsgálhassa és ellenőrizhesse, — vagy ha orvost nem állíthatnak oda, bízzák meg a rendőrbiztosot, hogy az egészségi bizonyítványt elvéve a maga igazolására, adjon ki igazolványt az utasnak a tovább utazhatásra. De legnagyobb hiba volt, hogy a szentlőrinczi szolgabíró az utasokat egyszerűen visszatonczoltatta s ezzel a vásárosokat érzékenyen megkárosította. Nem helyesen járt el mint rendőrhatalóság, mert neki a pécsi rendőrséget kellett volna táviratilag megkérdezni, vajjon az egészségi bizonyítványt csakugyan megtartottale; s nem helyesen járt el mint közigazgatási hatóság, mert ha az illetők, kik kolerás helyről jöttek, bizonyítványt nem tudnak föl mutatni, tehát fölkehető róluk, hogy inficiálva vannak, úgy orvosi vizsgálat alá kellett volna vetnie őket, dezinficiáltatnia s így megtenni a járvány idejére előírt óvintézkedéseket; de nem annyi községen át huzeltatni az esetleg csakugyan kolerával fertőzötteket.

— **(A mozdony kerekai alatt.)** Uj Dombóváron, a vasuti állomáson múlt éjjel kocsitolatás közben Rácz Vendel váltóór a tolató lokomotív alá került. A mozdony leszelte a szerencsétlen ember lábát és kezét. Bevitték az állomásházba, de öt perc sem tellett, a megcsontított ember borzasztó kínlás után meghalt.

— **(Egy szerencsétlen pécsi leány öngyilkossági kísérlete.)** A fővárosi Margit-hídon egy rendőr megakadályozta Turbéky Olgát, a pécsi rendőrség által jól ismert leányt, hogy a Dunába ugorjék. Ez a szerencsétlen teremtes, kit az Isten — szegény sorsa mellett — jó észbeli tehetséggel áldott vagy jobban mondva vert meg, viharos családi viszonyok közt nőtt föl itt Pécsen; apja, anyja folytonos viszálykodás között semmi gondot se fordítottak a leányra, aki szabadon csatangolta be a várost, s gyermekéveiben többet töltött az utcán, mint otthon, ahol különben semmi jót sem láthatott. A benne lakozó tudásvágy, a tanulási kedv azonban így is kifejlődött, s a leány az iskolák-

ban szép sikereket ért el. Fölvitte a polgári leányiskoláig, ahol ez a teljesen műveletlen család gyermeke az általános műveltség elemeivel ismerkedett meg, kitűnően megtanulta a francia nyelvet, s más tantárgyakból is olyan okos feleleteket adott, hogy aki hallotta, elbámult a leány föltűnően művelt beszédén. Sorsát azonban ő sem kerülhette el. Az anyai nevelés hiánya mellett hiába volt az a sok szép dolog, amit az iskolában tanult; az otthon teljesen elhanyagolt, szabadjára eresztett lélek szaturálva volt a bűn csiráival; s a leány azt a sok szépet, amit tanult, gonosz czélok elérésére fordította. Egy ideig nevelősködött különféle házaknál, ahol a kis gyermekeket biztalt rá, mint bonne ra. (Innen lehet, hogy néhány fővárosi lap mint pécsi tanítónőről ír róla, bár az sohasem volt.) De hát a ki maga sem részesült a gyermeknevelés áldásában, mint végezzen az nevelőnői tisztet más gyermekek mellett? Egész nap ismét csak csatangolt az utcákon a gyerekekkel, nyugtalan lelke s a fejlődő természet űzte, hogy férfiak közé keveredhessenek. Aztán rohamosan sülyedt, s utóbb az éjjeli tanyák egyikében meg is bomlott az elméje. Fölvitték a boldogtalant Budapestre a Lipótmezőre, honnan az egri irgalmasok kórházába került. Néhány nappal ezelőtt valahogy kiszabadult és ismét a fővárosba ment. Ott, mint előbb említettük, ki akarta magát végezni. A rendőr, aki ebben föltartóztatta, a főkapitánysághoz vitte, s ott észrevették rajta, hogy hibás az elméje. Mikor megkérdezték, hogy miért akart a Dunába ugrani, azt felelte: „Mert ez az útja a boldogságnak, mely felé minden embernek törekednie kell.“ Ismét bevitték a tébolyodottak házába, Lipótmezőre.

— **(A nádasi pálinka- király.)** A „Somogy“ hírét bevén Weber János nádasi polgár pálinka- és cognac főzdejéről, érdekesen ír e messze vidéken ismert „pálinka- király“ üzletéről. „Weber János Nádasdon a pálinka király — írja a nevezett lap — Baranya megyének egyik első polgára, ki a semmiből lett gazdaggá, saját szorgalma és munkája után. Mint szőlőművelőnek eszébe jutott, hogy kár azt a törkölyt eladni, hogy más főzze ki, aztán félig viz legyen, félig spiritusz; mikor maga is kifőzheti; s hozzá is fogott a törkölypálinka főzéshez. Először a maga termését főzte ki, az jól sikerült; aztán megvette a mások termését, ezt is kifőzte. Lelkiismeretesen bánt a dologgal s a közönség fölkarolta. A Weber törkölyca híressé lett nemcsak Baranya-, Tolna megyében, de egész Dunántulon, ereje és tisztaságáról. Az üzlet évenként emelkedett, az egész vidék törkölyét összevásárolta, elteszi föld alá, melyből évenként csinálja a főzéseket nagy gyárában. Nem rég kint járt Franciaországban, Párisban, s tanulmányozta a cognac-gyártást. Ma már magának 40—50 hectoliter cognacja hever nagy pinczejében s ezenkívül a törkölyca egész sor hordókban. A szomszéd községek, közeli és távoli városok regalebélői, pálinkaárusítók ő tőle vásárolnak. A kaposvári egyik bérlő Pfefferkorn is azért csinál oly nagy

A hadsegéd hozzávezetett. A hadtestparancsnok aludt és horkolt, hogy az ablaküvegek remegtek bele. A hadsegéd igyekezett őt fölébreszteni, de minden fáradság kárba veszett. Ekkor én is a hadsegédhez szegődtem és ketten igyekeztünk a lehető lehetetlenné tenni; a hadtestparancsnok azonban részeg volt, hogy minden ébresztési kísérletünk hajótörést szenvedett.

Mit volt tenni?

Eltávoztunk s a hadsegéd írásbelileg igazolta hasztalan fáradozásunkat. A harmadik főhadiszállásra lovagoltam; itt körülbelül épen olyan választ nyertem, mint a minőt A. adott. Ezzel a három bizonyítékkal táskámban mentem vissza a tulajdonképeni főhadiszállásra. Azzal fogadtak, hogy gróf Gyulay épen nyugalomra tért s keressék föl előbb Khún tábornoki főnököt, a ki a tábornok nevében ki fogja adni a parancsot. Mikor a tábornoki főnök szobájába léptem, azt ágyban találtam, (nagyon szenvedett a csúzos fájdalomtól) paplanjain több rendbeli nagy tábornoki térkép feküdt kiterítve. Ágya mellett több tábornoki tiszt és egy ezredes állott.

Átnyújtottam Khunnak a három jelentést. A tábornoki főnök lángvörös lett s fájdalmai

daczára kiugrott az ágyból. Kezeivel fölkapta a térképeket s a szoba közepére hajította őket: „Az ördög legyen itt tábornoki főnök!“ ordította dühöngve.

Végre is az ezredes kíséretében a tábornokhoz küldtettem.

Gróf Gyulay aludt, fölköltöttük s az ezredes a beteg tábornoki főnök helyett teljesítette a jelentést. Homlokán egy árny vonult keresztül, míg hallgatta a jelentést, egy darabig hallgatott s aztán fogai közt csupán egyetlen szót mormogott:

— Elkerülhetetlen!

Végre odafordult az ezredeshez s azt mondta: „Mondja meg Khunnak, hogy elrendeltem a visszavonulást.“ Én parancsot kaptam, hogy lovagoljak vissza s jelentsem a hadtestparancsnokoknak, hogy a visszavonulás el van rendelve. Lóra ültem, de oly fáradt voltam, hogy alig bírtam magamat a nyeregben föntartani. Mikor az első főhadiszállást elértem, a csapatok már javában megkezdték a visszavonulást. Az engedetlenség ördöge bennem is föltámadt, nem mentem tovább, de egyenesen hazalovagoltam.

Délután III. Napoleon a következő sürgönnyt küldte Párisba: „Visszavonulok, hogy a csapatokat újra szervezhessem.“ Ez a sürgöny nagy levertséget okozott Párisban. Khun párisi kémei által értesült erről a táviratról és meg volt győződve, hogy ha csapataink a harczeret elfoglalják s ebben a helyzetben kipihennek, az előnyomulást okvetlen megejthetik. A hadtestparancsnokok engedetlenségének rettenetes következményei lettek. III. Napoleon hajnalban már meg akarta kezdeni a visszavonulást; csak miután kémei jelentették, hogy az osztrákok még mindig nem foglalták el a csatatér, rendelt el egy kémszemlét, az osztrákok valóban nem voltak sehol. Napoleon elfoglalta a csatatér, összeszedte csapatjait — s két napi pihenés után — a francziák folytatták előre nyomulásukat. Khunnak haditerve kitévő volt; az osztrák csapatok tele voltak lelkesedéssel, fölszerelésük jobb volt, mint a francziáké, minden katonai kapacitás az osztrákoknak jósolta a győzelmet és csupán a tábornokok fejeletlensége volt főoka leveretésüknek.

B. M.

forgalmat (másnak nem ad Weber Kaposvárra), mert a törkölypálinkáját Nádasdról szerzi be évek óta. Tehát nem vizet és spirituszt, hanem a törkölynek szeszét. Mi ugyan ellene vagyunk a pálinka oly szerfeletti használatának, minő lábra kapott a bor elfogyása s a szőlők kipusztulása után, mert a népet erkölcsileg, testileg tönkre teszi. De nem ment föl bennünket azon kötelesség alól, hogy egy Baranya megyei polgár üzleti nagy eredményét, roppant sikereit föl ne említsük s példaként oda ne állítsuk hogy mire képes a folytonos munka és szorgalom. Hogy egy volt szegény német ember hogyan számlálgatja több mint százezer forintját nagy kiterjedésű gyárában, belsőége mellett kényelmes lakásában, hol külön ebédlő, pipázó, ivó, stb. szobák vannak, s nagy gazdagsága daczára ma is együtt eszik munkásaival. Itt nem tanulták a prédikáló ujságokból a demokracziát, de maga gyakorolja magáról Weber János, mert a munkában és sikerében megtisztelti munkásait. A kit sorsa Nádasdra visz, tekintsen be a nagy pálinkás, cognacos pinczékbe, sokat fog tanulni, pedig csak egy polgár házában van.

— **Farkas Sándor bandája Aradon.** A Pécsen jó hirben levő Farkas Sándor cigányzenekarát több napra Aradra hívta néhány ottani vendéglős.

— **Érdekes régészeti lelet.** A Pécsi Napló tegnapi száma ily cím alatt távirat alakjában közli, hogy Czikón hun sírokra bukkantak. Mi ellenben ebben a „legújabb“ táviratban bukkantunk valóban érdekes régészeti leletre. Hogy mi módon, azt az alábbi lapkivonatok összehasonlítása fejti meg:

A Pécsi Napló november 10 ediki számának távirati rovatában:

Czikó tolnamegyei községben több hún csontvázat találtak.

Lovasok kopjaikkal, paripák értékesen felszerszámozva,

a nők gyöngyökkel és más ékszerekkel.

Egy hún fejedelemnő nyugvóhelye lehetett, ki egyszersmind költőnő is volt, mert kezében egy ezüst stylust találtak.

... A leletet a nemzeti muzeumban helyezik el.

A mi leletünk bizonyos tekintetben érdekesebb, mint Wosinszkyé, mert csak így látható, hogy a Pécsi Naplónak, mely nemrégiben fölállította „a 8. honvédhuszárgyalogezred“-et, s mely egy pellérdi „15 éves árva leány“-nak szerencsésen megtalálta a „szüleit“, milyen kitűnő távirati tudósításai érkeznek Budapestre, s hogy milyen műgonddal szerkesztik ezt a gözzel járó ujságot, mikor egy hó után táviratban közlik azt, amit egy hó előtt tán ők maguk is közöltek már rendes újdonság gyanánt.

— **Vasuti karambol.** Mint lapunk egyik barátja bennünket értesít, a csütörtök éjjel Pécsről induló személyvonat Sárbogárdnál neki ment a nyílt pályának jelzett síneken ott felejtett három teherkocsinak. Az összeütközés nagy rémületet okozott az utazó közönség közt, de csakhamar örvendő konstataáltak, hogy emberben nem lett kár. A vonat két kocsiját ki-

kapcsolták a vonatból, mert úgy megrongálódtak, hogy nem lehetett velük tovább menni. A három teherkocsi közül az egyik teljesen szétzúzódott. A személyvonat csak jó másfél órai késéssel indulhatott tovább.

* **Köszönetnyilvánítás.** A f. hó 4-ikén ritka fényvel és minden tekintetben kitűnő eredményvel megtartott jótékonycélu hangverseny rendezőse kedves kötelességet vél teljesíteni, midőn a nyilvánosság terén is hálával, és köteles elismeréssel adózik a t. cz. közönségnek a nagy érdeklődésért, melyet a jótékonycélu iránt tanúsított; és mindazon igen tisztelt uraknak, kik tek. dr. Bors Emil tanár ur szakavatott vezetése alatt a hangversenyen közreműködtek, s a műsor egyik főszámanak a Fuchs Róbert féle „Serenade“ praecis előadásával az anyagi, és erkölcsi sikereket oly nagy mértékben előmozdítani sziveskedtek.

A gyűrűfői iskola javára a Jeszenszky Ferencz képviselő és földbirtokos 9000 tetőcserepet adott s nem 900-at, mint a 87-ik számunkban közölt köszönetnyilvánításban nyomdahiha folytán közölve volt.

Szépírási-, rajz- és festészeti-iskola. V. Fintha Dénes magán-rajztanár november 15-től kezdve — saját lakásán (Pécs, Kaposvári utca 14.) — magán lezckéket ad a rajztanítás következő tárgyaiból: 1. A kaligrafiai szépírási, rondóírás, a lapidár és ékítményes díszbetűk konstrukciója a stiltani szabályok szemeltartása mellett 2. A rajz elemei, — a szabadkézi mértani rajz, — irón-, kréta-, szén- és tollrajz, továbbá mértani rajz és távlatlan. 3. A festészet: aquarel, dekoratív és olajfestészet, — végül 4. A festészet majolikára, porcellánra, üvegre, szövetekre és fára. A jelentkező megjelölheti azt, hogy az elősoroltak melyikéből óhajt alapos kiképzést nyerni, valamint azt is, hogy hivatásszerű vagy önképző irányban akarja a kiképzést tartatni. A tanórák az 1. és 2. alatt elősorolt tantárgyakból a nap bármely órájában választhatók, míg a 3. és 4. alatti tantárgyak csak d. e. 10-től 12-ig és d. u. 2-től 4 óráig taníttatnak. Azon kereskedő vagy iparos ifjak részére, kik a szépírási és rondóírásban óhajtják magukat tökélyesíteni, az esti 6-8 közötti órákat is választhatják. Jelentkezéseket elfogad Valentin Károly fia könyvkereskedő czég, hol az igen előnyös feltételek is megtudhatók.

Művészet, irodalom.

* **Beniczkyné válogatott regényei**-nek, melyeket a jól ismert Singer és Wolfner budapesti könyvkiadóczég gyűjtött egybe s bocsát közre díszes kiállításban, már a 25-ik és 26-ik füzete jelent meg, melyekben a nagy érdekességű „Herczegi korona“ cz. regény folytatódik. A kiadványra elő is lehet fizetni bármely könyvkereskedőnél. Egy-egy füzet ára 25 k. Minden 2 héten jelenik meg egy 25 kros füzet.

* **Ujabb nóták.** Zongorára és énekhangra szerző Schmidt Antal dr. pécsi orvos, aki az országszerte nemcsak népszerű, de zenészek által komoly elismerésben részesült „Sirasatok, ha meghalok“ kezdetű gyönyörű nótát is írta. Az újabb nóták elseje: „Sütétedik, sóhajt a szél“ — úgy látszik — szintén azt a hatást fogja elérni, mit a „Sirasatok“, mert a dallam vezetés s a dal zenetechnikája ugyanazon a még tapasztalan úton halad, mint az előbbi. A zenemű ára 2 frt 50 kr.

* **Nemzeti iskola** cz. alatt Benedek Elek szerkesztésében és kiadásában hetenként megjelenő tanügyi lap indul meg november végén. A lap — mint halljuk — első sorban a tanárok és tanítók (tanítónők) erkölcsi és anyagi érdekeinek lesz minden tekintetben független szószólója. Előfizetési ára 4 frt. Előre is ajánljuk a nemskára megjelenő mutatványszámot a tanügyi embereinek figyelmébe.

— **Hátralékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, miszerint tartozásaikat minél előbb küldjék be, nehogy kénytelenek legyünk a lap további küldését beszüntetni.**

Csarnok.

A hüllye.

— Scholl Aurél-tól. —

(Francziából Baboss L.)

(Folytatás.)

II.

Durand Bernát 25 éves volt, fekete szemekkel, magas alak, élénk és nyílt arczzal. Egész lényén az üdeségnek és bátorságnak varázsa ömlött el. Hangja. mozdulatai, járása viszatükrözte a jó kedvet, mely a szerencsétlenség napjaiban is gyakran erőt ad. Párisban számtalanszor kis darab kenyér volt az ebédje. Szava gúnyos volt és csipős, élénksége, pajzansága pedig gyerkőcznek mutatták, mely vonzalmat ébreszt.

— Itt van szobácskád, — mondá Duvivier asszony, felnyitva egy ajtót — itt lesz lakásod. Megyek, hozok lepedőt és törülközőt. Ablakod a szőlőre néz. Van benne egy pár gyümölcsfa és ott lent a lécezen függ a pompás őszibarack. Mindezt meg fogod izlelni. Balra fekszik a konyhakert. Minden kell az ilyen házban. Ott a szögletben vannak a csirkék. Csináltattam nekik buvolyukat, azon járnak le a földszintre. Hozd rendbe magad, itt a szappan és azután megtekintjük a birtokot.

— Szivesen, kedves keresztanyám. De hogyan illatoznak rózsáid!

— Nemde? — tette hozzá az öreg elégtelen — itt más minden mint Párisban.

Bernát az ablakhoz lépve, a mezőkön jártatta tekintetét és élvezettel szivta azok illatát.

Mikor elfordult, az ajtóközöbön csinos leánykát vett észre, mintegy az ő számára meg-aranyozva a naptól, valóságos Titaniat az atheni erdők tájáról elragadva, a hová Shakespeare helyezte.

Némán, meglepetve fordult Bernát, kérdőleg keresztanyja felé.

— Gertrud! — mondá ez. — Kezd barátkozni. Ne félj leányom, — tevé hozzá — keresztfiam Bernát. Pajtások voltak kicsi korotokban. Itt marad egy darabig, öleld meg.

Gertrud lassan közeledett, lesütött szemekkel, összekulcsolt kézzel, Bernát vizsgálhatta arcát.

Hogy születhetett az a gyönyörű, bámulatos szép leány ettől az öreg asszonytól és attól a gránátostól, ki nek arczképe ott a kályha vállán áll. Mely faj nemzhette e ragyogó virágot? Mely nedv táplálá e fekete és dus hajzatot, melynek mélyén rejtve a fehér és tiszta homlok és szeplőtlen halántékok? Mely különös végzet tette ezen szánandó leányt a báj és összhang istennőjévé?

Ez elmélkedésektől, melyek megrohanták agyát, Bernát szívét érzé összeszorulni és majdnem vallásos áhitat volt az, a melylyel átölelte Gertrudot.

III.

Másnap elkezdett festeni. Dolgozott minden nap két órát, azután megjárta a mezőket, minden parasztnak egy lapot adva albumába.

Gertrud gyakran követte e kirándulásai-ban. Bernát vett neki egy ugrókötelet és Gertrud eljátszott vele lélekzet-maradásig. Mikor már kifáradtnak érezte magát, hogy majdnem eldült, jött kipirulva, félig nyitott ajakkal, pihegő kebelével s Bernát karjaiba dült.

Gertrud nem maradhatott el tőle többé. Minden reggel, hogy édesanyja felöltöztette, ment Bernát ajtajára zörgetni, hogy keljen fel.

A festő boszusan fordult meg ágyában.

— Ahán! Itt van az én kis Gertrudom.

— Kelj föl! — kiáltott ez vissza parancsolólag.

Egy reggel, midőn Bernát a szokottnál nehezebben tudott megválni ágyától, Gertrud három-négy ízben is jött kelteni. A festő felkelt végre, de Gertrud, aki a falhoz tapadva leste, egy jó nyaklevest adott neki, s megugrott.

Hosszu keresés után megtalálta végre Duvivier asszony a szőlő alján, meglapulva egy bokorban, könybe tábadt szemekkel.

— Valóban nem tudom, — mond Duvivier asszony — mit csinál a kicsi. Mióta te itt vagy, ez valóságos kis ördöggé lett.

A jó öreg keblére vonta és átölelte.

— Ne sirj kedvesem, — mondá neki nyájasan — el van felejtve.

Gertrud kibontakozott anyja karjaiból és egy pillanatig Bernátot nézte. Ez megfogta kezét. Gertrud nyakába vetette magát és hideg ajkaival rátapadt a fiatal ember ajkaira.

Bernát elsápadt, remegés fogta el tetőtől talpig és megcsókolta Gertrudot.

Ez megvigasztalódott és asztalhoz ültek.

Állatias sóvárgással vetette magát a legkisebb morzsa után, melyet nem neki adtak. Annak is megkellett történnie naponként, hogy ő vegyen először, maga szolgált fel maga-magának és még hogyan! Duvivier asszonynak dolgot adott, míg a villa használatára megtanította. Gertrud visszatartó mohósággal evett. Rángatta fejét, mint a hogy állkapcsa mozgott, kutyához hasonlóan, és ha a darabok nem jöttek elég gyorsan, maga elé hányta.

Ha lepény volt az asztalon, — neki nagy nyalánság, — elkezdte enni, mielőtt hust és kenyeret evett volna. Szóval, ösztönei nyersekek, állatiasak voltak és műveltségnek nyomát se mutatták.

Bernát mindezt szivszorongva nézte. Nem tudta megmagyarázni és megérteni azokat a benyomásokat, a miket Gertrud érkeire tett.

Kerülte rendesen, hogy Gertrudot enni lássa, de ma menedéket keresve égető csókjaitól, nem veszthette szem elől s felkelt az asztaltól, megundorodva, eliszonyodva.

Vette ládáját s ecsetjeit. Gertrud csak nézte, mit mivel.

— Te elmégy? — kérdezé.

— Igen, a hármashatárig.

— Én is! — s vette széles szalmakalapját.

— De egy kissé messze van, s a hőség tikkasztó.

— De nézze keresztanyám, mily erősen süt a nap.

— Menjete, vidd magaddal őt — mondá Duvivier asszony — mutasd, hogy megbocsáttattál neki.

— Szivesen, menjünk.

Duvivier asszony elkísérte őket a kertajtóig és nézte őket, a míg távoztak.

— Különös — gondolá — Gertrud beszél, kezdi visszanyerni emlékezetét, megtartotta a színek neveit.

A szegény anya szemeit érzé megnevedve súlni, egy-egy imát rebegett, mint már akárhányszor.

— Istenem, lásd csak fele van meg leányomból, add vissza egészen, mielőtt még meghalok.

IV.

Egy kis folyó, helyesebben patakocská, a melyet Gyronnak hívnak és a mely a Charente-be folyik, tavat képez a Saintonge lábánál. Mindent önmagában bir ezen bekerített tiszta vízmedence, a hol szökdécselnek a kövi pontyok. A domboeska át van szeldelve több kis folyó által, a melyek lejtőről-lejtőre szökdécselnek és a Charentig viszik magukkal a beléjük hulló leveleket, ily módon óva meg a vízmedence tisztaságát, A környező nyár- és fűzfák megtarták zöld levelüket majd a télig. Ezt a majdnem

tündéres helyet hívják hármashatárnak, a melynek alig is van mása.

A legmelegebb nyári napok egyike volt.

A falevél meg se mozdult, az égen egy felhő se zavarta a kék egyhanguságot.

Megérkezve a halom oldalába, Bernát levetette mellényét és leheveredett a fűbe. Gertrud leült melléje, letette kalapját és lebontá haját s hátravetette.

Bernát hallgatva bámulta a csodás hajfonadékot, mely Gertrudot körülfolyla.

— Meleg van, — mondá ő.

— Bizony úgy van, — erősíté Bernát — a kövek izzadnak.

Bernát behunyta szemeit, álomteli szunynyadásba merült.

Ugy tünt fel neki, mintha Gertrud nézné. Látva, hogy alszik, lassan levetkőzött s a medence széléhez ment s elkezdé lábaival lubiczkolni a vízben. Habozott, belépett a vízbe, de megrázkódva kijött. Megbarátkozva mégis lassankint a vízzel, lebukott s nagy gyűrűk képződtek körülte.

— Te fürödtél? — kérdé rémulten.

Gertrud igent intett fejével.

— De neked igen meleged volt, ha megbetegszel?

— Nem — mondá.

— Öltözz fel gyorsan, — viszonzá Bernát — ha valaki jönne, meg szidna.

— Te férjem vagy — mondá a bárgyu.

— Öltözz föl te szerencsétlen, — kiáltott a festő haraggal — vagy magam megyek.

Fölkelt és pár lépést tett. Gertrud megfogta karjánál fogva.

— Te elhagysz? — kérdé édesen.

— Nem, — felelé Bernát, — nem, nem hagylak el, de az Istenért, öltözz föl!

Gertrud engedelmeskedett s mikor magára szedte ruháit, meg kellett fésülnökdnie.

— Vigyázz, ne szólj anyádnak, — mondá neki Bernát — hogy megfürödtél.

— Nem szólok semmit. Biztos, hogy én nem szólok semmit! Te férjem vagy — ismétlé Gertrud.

Oh szent Antal, ki böles valál, — hogy láttad volna ezt!

A bárgyu haja megszáradt az uton és Duvivier asszony nem tudott meg semmit.

Bernát szobájába menekült s alvásnak adta magát. Gertrud képe üldözte őt. Folyton oly isteni szépen lebegett előtte.

A legfuresább érzemények járták át szívet s a könnyű csábítás legocsmányabb képviselőjének tartotta magát.

Gertrud szerette őt. És ki tudja, nem adja-e vissza e véletlen azt, a mitől az megfosztotta? nem támadhatnak-e föl azok a képességek, melyek szünetelnek? nem lenne-e a jégalak felrázva zsibbadtságából, dermedtségéből, tökéletes egészséges?

Duvivier asszony szava, mely ebédre hivta, szakasztotta félbe Bernát elmélkedéseit.

Gertrud már az asztalnál ült s figyelmesen vizsgálta az élelmi szekrényt. Bernát szemeivel elkerülte őt, nem akarta látni, hogy eszik. Duvivier asszony a séta felől kérdezősködött. Bernát határozatlan feleletet adott s szórakozott lett, mikor látta, hogy Gertrud elpirul anyja kérdésére a tő és a hármashatár felől.

A kiadóhivatal üzenete.

Mautner testvérek. Oroszlón. Az előfizetés ez év végeig tart.

VEGYESEK.

Brillians és gyémánt ékszerek, uri és női aranylánczok, legszebb és legfinomabb srany és ezüst órák, ezüst evőkészletek és dísztárgyak. Arany karlánczok és jeggyűrűk, úri és női gyűrűk, brillians opal, corall és granat nyakfűzerek, francia salon iroda és ébresztő órák gyári áron kaphatók **Schönwald Imre** ékszerésznel Király-utca Hattyu épület.

Közgazdaság.

— **A pécsi sertéshizlalda heti-jelentése** 1893. okt. hó 19-ik napján. Sertés állomány 3751 darab sertés. Ölésre alkalmas 1450 darab sertés. Árak: öreg kövér — — — fillér, fiatal nehéz első minőségű 82—84 fillér, szedett 78—80 fillér kilogrammonként. Páronkinti 45 kg. élet leszámítással. Süldők ára 60—76 fillér kilogrammonként élősúlyban. Az üzlet irányzata: szilárd. Takarmány árak: kukoricza 11 korona — fillér m.-m., árpa 11 korona — fillér m.-m., kukoricza-dara 12 korona 30 fillér, árpa-dara 12 korona 30 fillér. Darálás-díj 1 korona 20 fillér m.-m.

Gabona-árjegyzék.

Pécs szab. kir. városában 1893. évi nov. hó 4-én tartott hetivásárról.

Az árak métermázsánként számítatnak.

Buzza	) őszi	— frt — — frt —
	) tavaszi	— „ — — „ —
	) uj	6 „ 70 6 „ 60
Kétszeres	) ó	— „ — — „ —
	) uj	5 „ 70 5 „ 60
Kosa	) ó	— „ — — „ —
	) uj	5 „ 60 5 „ 40
Árpa	) őszi	— „ — — „ —
	) tavaszi	6 „ — — „ —
	) uj	5 „ 40 — „ —
Zab	) őszi	— „ — — „ —
	) tavaszi	6 „ 50 6 „ 40
	) uj	— „ — — „ —
Repce	)	— „ — — „ —
Bükköny	) széna	— „ — — „ —
Kukoricza	) ó	— „ — — „ —
	) uj	4 „ 20 4 „ —
Széna	) ó	2 „ 80 2 „ 60
	) uj	— „ — — „ —
Szalma	)	1 „ 50 — „ —

Kínálat: erős (mintegy 300 gabona kocsi volt a piacon)

Laptulajdonos: Felelős szerkesztő:
NAGY FERENCZ. HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva.

Eddig fölülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi, tisztított

MÁJOLAJ

(törvényesen védett csomagolásban)

Maager Vilmostól

Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlati és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben III. 3. ker., Heumarkt 3, valamint az osztr-magyar monarchia legtöbb gyógyszer-tárában.

Pécsett kapható: Sipőcz István, Zsiga László, Erreth János és az irgalmasok gyógyszer-tárában; Reeh Vilmos, Spitzer fia és Köszl János kereskedésében.

Főraktár és főelárusítás az osztrák-magyar monarchia részére:

Maager Vilmos, Bécs,

III. 3. Heumarkt 3.

Utánzatok hatóságilag nyomoztatnak.

Hirdetés.

Gróf Draskovich Iván baranya-sellyei ménéséből — a kétféle tenyész irány megszüntetése céljából — folyó hó 22-én a délelőtti órákban

6 azaz: hat darab lipiczai tenyész kancza,

egtöbbnyire még hámos lónak is alkalmasak, továbbá:

2 azaz: két darab kiselejtett 5 éves sárga hámos ló;

Baranya-Sellyén az uradalmi székhelyen nyilvános árverés útján elfognak adadni. Baranya Sellyén 1893. November 8-án.

Az uradalmi felügyelőség.

Hirdetések

igen előnyös árakon vétetnek föl kiadóhivatalunkban.

URAKNAK.

A jelenkor legszebb találmánya a szabadalmazott önhasználatra való delevillamos készülék, mely gyengeségi állapotok (elgyengült férfierő) használatánál a legjobb eredményeket mutatja föl. Orvosok által minden államban a legmelegebben ajánlati. A készülék legkönnyebben alkalmazható. A zsebben tokban könnyen hordható. Leírása a készüléknek zárt borítékban 10 kros bélyeg bevétele mellett. Kapható a cs. k. szab. tulajdonos és készítőnél J. Augenfeld, Bécs, I. Schulerstrasse Nr. 18.

Seb. Kneipp

Nélkülözhetetlen minden háztartásban a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé,

mely babkávét izü. Ez azon el nem ért előnyt nyújtja, hogy a pótlékmentes vagy szurrogátokkal kevert babkávét káros élvezetéről leszoktat és belőle sokkal izletesebb és mellette egészségesebb és táplálóbb kávé készíthető. — Fölülmulhatatlan mint pótlék a babkávéhoz. — Főképp ajánlható nők, gyermekek- és betegeknek. — Utánzatoktól óvakodni kell. — Fél kiló 2 kr. — Mindenütt kapható.

Valódi csak fehér csomagokban, Kneipp plébános úr arczképével, mint védjeggyel.

Ház eladás.

Pécsett, Majláth-tér 5. számú ház kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó. Bővebbet az ott lakó tulajdonosnál.

Csúz és köszvény

csúzos fej- és fogszagatások, ütési és fúzamodási, valamint fagydagánatok ellen meglepő gyorsan és biztosan hat a

REPARATOR

nevű gyógyszer, melynek üvege 50 kr. vagy egy forint minden gyógyszer-tárában kapható. A Reparatorral a Rókus-kórházban 136 esetben tétetett kísérlet, melyeknél 7 esetben javulás, 129 esetben teljes gyógyulás éretett el.

Vérszegénység és sápkór

továbbá gyenge gyermekek erősítésére kitünő hatású és pompás ízű szer a Tokaji China vasbor, mely az országos egészségügyi tanács javaslatára belügymin. engedélylyel láttatott el. Sok rossz utáztat létezik, miért is kérem vételnél névalírásomat követelni. Kis üveg 1 frt 60 kr., nagy 3 frt.

ACATIA-SZAPPAN

kedves illata, kellemes habzása és rendkívüli tartóságánál fogva lett rövid időn kedvelt. 1 drb 50, 3 drb egy dobozban 1 frt 40 kr.

Acatia arcz-crème

rövid pár heti alkalmazásnál pompás üde, gyermekded arcz-bőr nyerhető. Az arcz-bőr mindennemű ékeltenséget bizton eltávolítja. 1 üveg ára 1 frt.

A „crème de Marguerite“

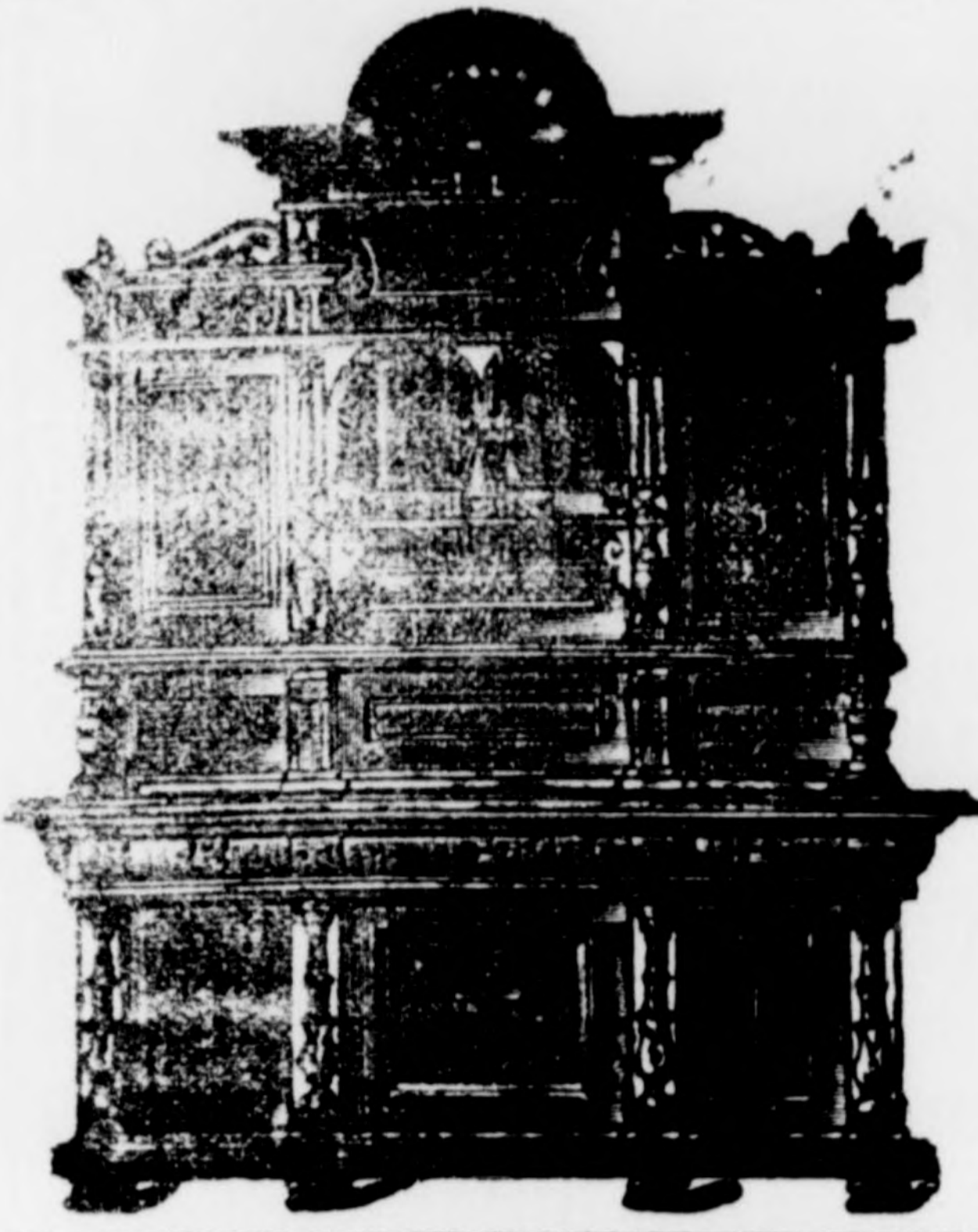
az arcz-bőr táplálására, üdén tartására szolgál. előkelő körökben igen kedvelt. Egy köcsög ára 2 frt.

Ezek gyógyszer-táram kiválóbb speciálításai, melyek főváros és ország-szerte a legjobb hírnévnek örvendenek a postán is küldetnek.

KRIEGNER GYÖRGY

gyógyszer-tára a «Magyar Koronához»

BUDAPEST, KÁLVIN-TÉR.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSETT

Ferencziek-utca II. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szobák**, mindennemű **fa-, vas- és kárpitozott bútorok**, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó czikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly **jutányosan** eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

TAIZS JÓZSEF

nyomtatvány-raktárában és írószer-kereskedésében kapható:

Az ev. ref. lelkészi hivatalok részére a zsinat által kibocsájtott mintának megfelelő

keresztelési, esketési és halálozási anyakönyvek
és a hozzá tartozó **kivonatok.**

Baranyavármegye

vásári szabályrendelete, a korecsmai zárórára és a
korecsmai hitelre vonatkozó szabályrendelet.

Kivonat a közs. képviselő testületnek a közutak megállapítása tárgyában tartott ülés jegyzőkönyvéből stb.

Továbbá a világhírű Leonhardi-féle anthracen, fekete okmány, gallus, piros, kék és zöldszinű stb. tinták. Kitűnő és olcsó pecsétviaszok, ostyák, író és levélpapírok, írotollak tinta- és porzó-tartók stb. stb.

 nagy választékban és olcsó árakon.

Schönwald Imre

óras és ékszergyáros

PÉCSETT, király-utca 15, a „Hattyu“ épületben.

Külön berendezett szétküldési osztály.

Az alább felsorolt tárgyak, melyek valódiságáért kezeskedem, eredeti gyári áron készpénz vagy utánvét mellett, megrendelésre minden irányban, szétküldetnek.

Megkeresések azonnal elintéztetnek.

Egy pontosan kipróbált ébresztő óra 2 frt.
Egy ezüst kettős fedelű Ancer Remontoir óra pontosan kipróbálva 10 frt.
Egy valódi ezüst Tula Ancer Remontoir óra 14 frt.

Egy valódi ezüst egy fedeles henger Remontoir óra csinos alakban kristály üveggel 7 frt.
Egy nickel Remontoir óra kristály üveggel 4 frt 50 kr.

Csinos női arany gyűrű 14 krtos aranyból valódi Ametyit Aquamarin vagy más ékkövel 4 frt 50 kr.

Valódi ezüst karlancz Jongouval legszebb kivitelben 3 frt 60 kr.

Valódi ezüst uri óraláncz legujabb faconban 2 frt 50 kr.

Granát nyakkendőtük különféle szép kivitelben 1 frt 50 kr.

Valódi granát Brochetük vagy karkötők legszebben készítve 3 frt 50—5 frtig.

Csinos melltük valódi Ametyit és igazgyöngyökkel kirakva 4 frttól — 7 frtig.

Ujdonság!

Sétabotok valódi ezüst fogantyúval 2 frt 50—12 frtig.

Valódi ezüst szivarszipkák 2.50—5 frtig.

Valódi ezüst karkötők tartósan arannyal bevonva (Double) 4 frttól 12 frtig.

Ujdonság!

Arany női nyakláncz amulettel 6—40 frtig.

Ujdonság!

Sütemény és felszolgáló tálcák a legszebb fajance betétekkel 4 frt 50—24 frtig.

China ezüst kenyér kosarak 2 frt 50—12 frtig.

Cognac Service legszebb és legujabb angol faconban 18 frt.

Valódi ezüst gyermek étszerek 5—40 frtig.
Legjobb Berndorf első minőségű étszerek eredeti gyári áron tuczatja 16 frt.

China ezüst gyertyatartók óriási választékban párja 4 frt 50—36 frtig.

China ezüst diszállványok elegánsan és jóízléssel kiállitva 10 frttól 28 frtig.

Valódi ezüst teljes étszer készletek 6—12—24 személy számára csinos Cassetteben összeállitva 120—150—500 frt és teljebb.

Párizsi szemüvegek és orrszorítók főraktára egy legjobb szemüveg ára 2 frt.

egy legjobb orrszorító 1.80 —

Szemüvegek és orrszorítók valódi hegyi kristályból csiszolva (mineralogikus kő) drbja 4 frt.

Minden szemhez alkalmas arany foglalatu szemüvegek és orrszorítók 7 frttól — 16 frtig.

Nagy választékban.

14 nap járó inga óra csinos modern szekrényben gyári áron 14 frt.

Gömbölyü nyolecz nap járó iroda óra különféle színü tokokban csak 4 frt.

Csinos Stylszerü Salon és ebédlő órák pazar kivitelü szekrényben 18 frttól — 34 frtig.

Negyed órát ütő és ismétlő inga óra legszebben kiállitva 30 frttól — 60 frtig.

Alló szekrényü legfinomabb bécsi inga óra renaissance stylben gazdag szobrászmunkával 120 frt.

Brillant gyűrűk, Bontonok, Karkötők és nyakékek 25 frttól — 1000 frtig.

Női arany Chatelaine lánczok 14 frttól—100 frtig.

Legnagyobb választék csinos és legujabb divatu uri arany óra lánczokból 20 frttól—120 frtig.

Gyári főraktár a legjobb arany uri és női órákból 16 frttól 300 frtig.

Monogrammok, czimerek, egyéb vésnöki munkák valamint órák és arany tárgyak műtermemben legjobban készittetnek és javittatnak.